

Armenien

- protesterna i Jerevan



Om rapporten

Syftet med rapporten är att ge en analys över situationen i landet.

Rapporten är i första hand ett stöd till Migrationsverkets strategiska och operativa ledning. Refererade källor är färre och författaren utgör en källa i sig. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lägesanalys: Armenien – protesterna i Jerevan

2018-04-27, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2018

Omslagsbild: Wikimedia Commons

Sammanfattning av händelseförlopp och aktuell lägesbild

Armenien befinner sig i skrivande stund i inrikespolitiskt tumult, med en proteströrelse som vänder sig mot vad som uppfattas som maktelitens maktmissbruk och korruption.

Protesterna har sin upprinnelse i de förändringar av landets konstitution som slutfördes 2018 vilka har flyttat makt till parlamentet från presidentämbetet, som nu fyller en närmast ceremoniell funktion. Serzj Sargsian, som innehaft presidentposten under två mandatperioder (sedan 2008), vilket är vad konstitutionen tillåter, tillträdde den 17 april premiärministerposten efter omröstning i parlamentet. De konstitutionella förändringarna och Sargsians manöver sågs av dennes politiska motståndare som ett sätt för honom att bibehålla sin makt och väckte omedelbara protester. Sedan mitten av april har demonstrationer hållits, i första hand i Jerevan men även på andra håll i landet. Protesterna har letts av parlamentarikern Nikol Pasjinjan och har förväntat vad gäller både ihärdighet och omfattning.

Proteströrelsens metoder har i huvudsak varit fredliga.

Myndigheterna/polisen har under april gripit flera hundra demonstranter för administrativa förseelser. Viss våldsanvändning har förekommit men sett i relation till myndigheternas handlingsalternativ och exempelvis händelserna under protesterna 2008 kan deras hållning sägas ha varit återhållsam och några allvarligt menade försök att med våld upplösa demonstrationerna har inte gjorts.

Pasjinjan greps söndagen den 22 april, efter att helt kort ha fört samtal med Sargsian. Han släpptes två dagar senare, den 24 april, då Sargsian meddelade att han avgår. Ställföreträdande premiärminister Karen Karapetian är i nuläget tillförordnad regeringschef. Förhandlingar mellan denne och Pasjinjan var planerade onsdagen den 25 april. Den förre lät dock meddela att samtalen ställts in pga. orimliga villkor (vad gäller såväl format för som agendapunkter i förhandlingen) från den senare.

Demonstrationerna återupptogs under onsdagen med bibehållen mobilisering och kraft och fortsatte under torsdagen. Idag fredag har aviserats en paus för demonstrationerna i Jerevan och Pasjinjan rapporteras ha för avsikt att besöka andra städer i landet. Det är uppenbart att Pasjinjan har ett mer långtgående syfte än Sargsians avgång, nämligen att Republikanska partiet under nuvarande förutsättningarna inte kan behålla regeringsmakten.

Proteströrelsen, stärkt av Sargsian avgång, ställer offensiva krav på regeringen och Republikanska partiet: att en övergångsregering bildas, ledd av en tillförordnad premiärminister som ska ha stöd av folket på torget (läs Pasjinjan); att en ny vallag antas; samt att nyval till parlamentet hålls. Det bör betonas att proteströrelsen vänder sig mot korruption och maktmissbruk, nu manifesterad av vad som har uppfattats som Sargsians maktspel och

manipulation, och att den inte förefaller handla om krav på geopolitisk omorientering från Ryssland eller en omvärdering av relationerna till Azerbajdzjan eller Turkiet.

Republikanska partiet har naturligtvis på sin agenda att behålla makten. Proteströrelsens krav på och former för övergångsregering är sannolikt mer svårsmält än kravet på nyval. Partiet fick 49 procent av rösterna i parlamentsvalet för drygt ett år sedan. Valet kritiserades av internationella observatörer, bl.a. för förekommande röstköp och påtryckningar, men dess resultat kan inte omedelbart avfärdas. Partier som ingått koalitionsregering med Republikanska partiet meddelade under onsdagen att de lämnar regeringssamarbetet. Det krävs därför endast avhopp från ett antal enskilda parlamentsledamöter från Republikanska partiet för att, förefaller det, en majoritet i parlamentet ska stödja Pasjinjan som tillförordnad premiärminister.

Samtidigt meddelade det republikanska partiet under torsdagen att Sargsian kommer att avgå även från partiledarposten och att man är beredd att inleda villkorlösa förhandlingar med oppositionen.

Ryssland har hittills förhållit sig relativt passivt. Protesterna uppmärksammades i rysk statskontrollerad tv först ett par timmar före Sargsians avgång och omfattningen tonades då ned kraftigt. Uttalanden från olika ryska företrädare har därefter varit försiktiga där situationen beskrivits som en intern armenisk angelägenhet och där vikten av att hålla sig inom konstitutionens ramar och att nå ett konsensusbeslut har betonats. Rysslands fortsatta hållning (stöd till Republikanska partiet eller inte) kan komma att bli en viktig faktor i den fortsatta utvecklingen. Det kan konstateras att även den fortsatta ryska nyhetsrapporteringen kring utvecklingen i Armenien är sparsam och försöker betona att det i mångt och mycket är en icke-fråga för Ryssland.

Under onsdagen och torsdagen har flera förhandlingsinitiativ tagits. Presidenten har hållit konsultationer med parlamentariska och utomparlamentariska aktörer och enligt uppgift tas liknande initiativ av den ryska ambassaden.

Under torsdagen deklarerade vidare parlamentets talman att val av ny premiärminister kommer att hållas i parlamentet den 1 maj, i enlighet med bestämmelse i konstitutionen enligt vilken parlamentsfraktioner har möjlighet att nominera kandidater till premiärministerposten under sju dagar efter att tidigare premiärminister avgått. Här kan noteras att det i parlamentet föreligger en motion med nominering av Pasjinjan.

I huvudsak kan tre möjliga utvecklingsspår identifieras:

- En parlamentarisk lösning i så motto att en majoritet stödjer motioner om Pasjinjan som tillförordnad premiärminister, övergångsregering och nyval;

- En förhandlingslösning med Pasjinjan eller mer ”neutral” tillförordnad premiärminister, övergångsregering och nyval;
- En mer våldsamt utveckling ter sig osannolik men kan samtidigt inte uteslutas. Pasjinjan framstår som orubblig i sina krav vilket potentiellt sett skulle kunna försvåra pågående förhandlingar. Den nu pågående processen går utöver konstitutionen och det kan påminnas om att regeringen av allt att döma fortfarande kontrollerar polis och övrig säkerhetsapparat. Det har dock kommit signaler från polisföreträdare som indikerar ovilja att spela någon som helst instrumentell roll i nuvarande politiska konflikt.

Det kan slutligen noteras att det från proteströrelsens sida klargjorts att om Azerbajdzjan på något sätt utnyttjar situationen i relation till konflikten i Nargorno-Karabach kommer alla pågående politiska förhandlingar och protester avbrytas omedelbart för att skapa förutsättningar att bemöta ett sådant hot.

Lifos bedömning i dagsläget är således att den mest troliga utvecklingen är att någon form av övergångsregering bildas och att nyval kommer att utlysas. Pasjinjan tycks ha god kontroll över proteströrelsen och det förefaller osannolikt att Republikanska partiet kommer att gå segrande i de överläggningar som sker. Folkmassorna som alltjämt befinner sig på eller kan mobiliseras till Republiktorget får anses verka som en hävstång och ger Pasjinjan ett mycket gott förhandlingsläge.

Lifos publikationer

Landrapport syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

Temarapport syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.



Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se